

Fejlődnek a jugoszláv-magyar kapcsolatok

Dr. Timár Máttyás miniszterelnök-helyettes nyilatkozata

Vasárnap este hazatért Jugoszláviából dr. Timár Máttyás, a Minisztartanács elnökhelyettese, aki a jugoszláv kormány meghívására néhány napos hivatalos, baráti látogatáson vett részt. A miniszterelnök-helyettes tárgyalásokat folytatott a két ország gazdasági együttműködésének időszerű kérdéseiről, s egyben folytatta a Budapestben megkezdett eszmecserét a kapcsolat bővítéséről a szerb, a szlovén és a horvát kormányfőkkel.

Megérkezésekor dr. Timár Máttyás nyilatkozott az MTI munkatársának.

Tárgyalásokat folytattam Boriszav Seferrel, a Jugoszláv Szövetségi Végrehajtó Tanács (kormány) elnök-helyettesével a magyar-jugoszláv gazdasági együttműködés időszerű kérdéseiről — mondotta Timár Máttyás.

Tavaly országaink kölcsönös áruforgalma 150 millió dollár értékű volt, ebben az esztendőben 170 millió dollárra növekszik. Az áruforgalom mellett tárgyalunk az együttműködés korszerűbb formáiról is, így az irapi kooperációs lehetőségekről, a tervezett hosszú távú együttműködés lehetőségeiről. Közös vállalatok alapításáról, a több oldalú együttműködés keretében harmadik piacokon való közös értékesítés lehetőségeiről. Meggyőződésem, hogy mindez kellő biztosíték arra: országaink gazdasága ne csak az áruforgalomban, hanem a termelés szférájában is erőteljesebben összekapcsolódjék. Megbeszélést folytatunk az Adria-olajvezeték

terv szerinti építésének előfeltételeiről, a bauxit- és timföldipari együttműködés továbbfejlesztéséről, szöbia került a vasúti járműipari és általában a gépipari kooperációs kapcsolatok továbbfejlesztéséről, a cellulózipari együttműködés, a foszfor-műtrágya- ipari együttműködés, továbbá a jugoszláv kikötők korszerűsítésében való magyar részvétel.

A Szerb Köztársaság vezetőivel folytatott megbeszélések jelentőségét húzza alá az a tény, hogy a Jugoszláviával lebonyolódó mintegy 150 millió dolláros árucsereforgalmunknak 53 százalékát Szerbiával realizáljuk. Megbeszéléseink napirendjén szerepelt a jugoszláviai Duna-Tisza vidék mezőgazdasági programjába való bekapcsolódásunk, beruházási javak — gépek, berendezések — szállításaival. Hazánk sertés- és szarvasmarhatartási telepeket, takarmány-konzervgyárat „szállít” Jugoszláviának, s cserébe mezőgazdasági termékeket kapunk. A tanácskozáson szó volt magyar motorvonatok értékesítéséről a szerbiai vasutak részére. Nagy figyelmet fordítottunk a cellulózipari és a foszfor-műtrágya- ipari együttműködésre. Ismeretes, hogy hazánk hitellel járul hozzá a szerbiai cellulózipar rekonstrukciójához.

A Szlovén Szocialista Köztársaságban Andrej Marinček, a Szlovén Szocialista Köztársaság Végrehajtó Tanácsának (kormányának) elnökével folytatott megbeszél-

ések napirendjén szerepelt az árucseré-forgalom kölcsönös bővítése, valamint a magasabb szintű együttműködés formáinak, a kooperációnak és szakosodásnak a további fejlesztése. Szlovénia a magyar-jugoszláv együttműködés keretében előreláthatólag évi 40 000 tonna cellulózt szállít majd Magyarországnak, faalapanyag ellenében. A kapacitás bővítéséhez magyar részről hitellel járulnak hozzá. Megbeszéléseink egyik fontos témája volt a magyar-jugoszláv kooperációban készülő motorvonatok szállítása Szlovéniába.

Ugyancsak kölcsönösen eredményesnek ítéltük meg dr. Jakov Szirotkovicssal, a Horvát-Szocialista Köztársaság Végrehajtó Tanácsának (kormányának) elnökével folytatott tárgyalásainkat. A tanácskozáson szó volt a Magyar Népköztársaság és a Horvát Szocialista Köztársaság közötti árucseré-forgalom bővítéséről. Hazánk jelenleg Jugoszláviával folytatott árucseré-forgalmának mintegy egynegyedét Horvátországgal bonyolítja le. Ezen belül is a legjelentősebb az adriai köolajvezeték építése: ennek határidőre való megvalósításáról megbeszéléseket folytatunk. Szöbia került az obrovaci timföldgyár építésében való részvétel: ennek tervezését magyar vállalat végzi, tárgyalásainkon szöbia került a rijekai kikötő korszerűsítése és bővítése magyar közreműködéssel — fejezte be nyilatkozatát dr. Timár Máttyás miniszterelnök-helyettes. (MTI)

Művezetők, technikusok, közvetlen termelésirányítók A munkásosztály fogalmához

A MUNKÁSOSZTÁLY fogalmának helyes értelmezése mindenkor elvi jelentőségű kérdés, meghatározások a marxizmus-leninizmus ezel kapcsolatos irányutató tanításait és társadalmunk jelenlegi helyzetét kell figyelembe venni. Anélkül, hogy elébe vágnánk a kérdéshelyzetet tudományos vitáknak, a már eddig elért eredmények alapján is meghatározható a munkásosztály köre tudományos, szociológiai értelemben (a termelés társadalmi rendszerében elfoglalt helye szerint) és szélesebben, politikai értelemben is.

A munkásosztályhoz tartoznak a termelésben elfoglalt helyük szerint az állami és szövetkezeti ipar (bányászati, gyár-, építőipar), az állami mező-, erdőgazdaságok és a vízgazdálkodás; a közlekedés, szállítás és hírközlés; az állami és szövetkezeti kereskedelmi és egyéb szolgáltatások fizikai dolgozói, valamint a felsorolt ágazatok művezetői és technikusai, illetve az ennek megfelelő szintű (funkciójú) közvetlen termelésirányítók. Az összes foglalkoztatottnak így 58 százaléka, mintegy 2,9 millió fő tartozik a munkásosztályhoz.

Politikai értelemben a munkásosztályhoz tartoznak a fenti ágazatok nyugdíjas munkásai, valamint azok, akik korábban munkások voltak és jelenleg a politikai, állami és kulturális élet posztjain dolgoznak. Velük kiemeltülve a munkásosztály létszáma mintegy 3,5 millió.

A korábbi elméleti, szociológiai vizsgálatok nyomán a munkásosztályhoz soroljuk a művezetőket, technikusokat, illetve az ennek megfelelő szintű (funkciójú) termelésirányítók is. A hivatalos statisztika korábban csak a fizikai állományban levőket sorolta a munkásosztályhoz.

Ismeretes a tökéletesen kommunista ideológusainak a munkásosztály fogalmáról folytatott vitája. A vita egyik főkérdése az volt, igaz-e, hogy a marxizmus-leninizmus csak a fizikai munkát végző bér munkásokat tekint munkásnak. A vitázók többségének az volt a véleménye, hogy az alapvető osztályismérvek, a munkásosztály marx megatározása alapján a legfejlettebb tökéletes országokban az üzemi műszaki dolgozók zöme a munkásosztályhoz sorolandó, mert 1) ezek a dolgozók sem rendelkeznek a termelés és a csere eszközeivel; 2) a munkakörülményeik eladásból élnek, tehát bér munkások; 3) értéküket termelnek a tökéletes, tehát kizsákmányolt dolgozók.

Különbözik maga Marx sem csak a fizikai munkásokat tekintte munkásnak. Az „összmunkás” fogalmába azokat sorolta, akik részt vesznek a termelőmunkában. Ugyanakkor rámutatott, hogy a technika fejlődésével a termelőmunka fogalma kiszélesedik: a termék elkészítésében részt vesz a segédmunkás, a szakmunkás, de a tervezőmérnök és az igazgató is. Valamennyi munkája a termék elkészítéséhez szükséges „összmunka” része. S mivel a termelés feltételei a szállítás is, Marx termelőmunkásnak tekintette a szállítást, a közlekedés dolgozóit is.

Az „összmunkás” közgazdasági fogalma azonban sokkal szélesebb a munkásosztály fogalmánál, amely politikai kategória is. A termelőmunka kritériuma csak egyik ismérve a munkásosztály meghatározásának s pusztán aszerint, hogy valaki termelőmunkát végez, vagy sem, nem lehet eldönteni az illető osztályhelyzetét.

Az osztályismérvek fontos tényezője ugyan-

is a termelés rendszerében elfoglalt hely is (nevezetesen, hogy beosztott részmunkát végző, vagy vezető), és a jövedelemszerzés módja (bérjuttalék, osztalék) és mértéke is. Így az elmaradott országokban a mérnök, a technikus olyan mértékben kivételzett helyzetben van, olyan magas a jövedelme (amelyet különben tökéletesen is), hogy ez már szociális különbség a munkásosztály zömét képező fizikai dolgozókhoz képest.

Munkásosztályunk ennek megfelelő képzettsége, anyagi-szociális helyzete mellett a termelés közvetlen irányítói — ideértve a technikusokat is — a munkásosztályhoz tartoznak. Az üzemi műszaki, közgazdasági vezető értelmisége és a munkásosztály között is csökken a különbség, jelentős közeledés ment végbe az előbb említett tényezőknél túl a társadalmi kapcsolatok, származás vonatkozásában. Ez a folyamat azonban még nem fejeződött be, így a műszaki értelmiségnek ez a része nem sorolható a munkásosztályhoz.

A munkásosztály különböző kategóriáinak felsorolása bizonyítja, hogy nem értünk egyet a munkásosztály határait lezárító nézetekkel. Így azzal az állással szemben, amely a munkásosztályt azonosítja az iparban foglalkoztatott fizikai munkások statisztikai összegével. Részen horizontálisan válnak szélesebbé a határok a szállítás, a kereskedelem, a szolgáltatások és a mezőgazdaság dolgozóinak egy része is a munkásosztályhoz sorolható. A technikai fejlődés következtében pedig ma már a közvetlen irányító személyzet (művezetők, technikusok) irányába vertikálisan is tágnak a határok.

Igen jelentős, mintegy 200 000 fős csoportról van szó. Nagy többségük munkás volt vagy munkaközben szerzett szaktudásával, vagy valamilyen iskola elvégzésével vált a termelés közvetlen irányítójává. A munkások nemcsak szakképzettség, legtehetősebb és -igyekező csoportjáról van szó, hanem politikailag is öntudatos rétegről. A Csepel Vas- és Fémművek munkásairól végzett felmérés adatai szerint a művezetők 68 százaléka, a csoportvezetők 46,4 százaléka, a technikusok 46,4 százaléka, míg a szakmunkásoknak csak 21,8 százaléka és a segédmunkásoknak csak 7,3 százaléka lett párttag az üzemben. Ennek figyelmen kívül hagyása objektíve a munkásosztály arányának, súlyának csökkentésével jár.

UGYANAKKOR ellenkező elöljáró túlzásoktól is óvakodni kell. A múltban a munkásosztály fogalmáról, kiterjedéséről folytatott vitában a kelletnél jobban előtérbe kerültek a munkásosztályon belül végbement változások, s háttérbe szorultak a munkásosztály állandó vonásai, amelyek pedig minden változás mellett, vagy éppen azok révén folytonosan jellemzik az osztályt. A munkásosztály határainak, a határesetek képező rétegeknek a vizsgálata esetenként háttérbe szorította a munkásosztály gerincét képező ipari munkásság, ezen belül is a nagyipari, nagyüzemi munkásság kérdéseit. Márpedig a munkásosztály vezető szerepe és a szocialista építész szempontról a legtipikusabb munkáscsoport a nagyüzemi munkásság. Politikának ennek létfeltételeiből és érdekeiből kell kiindulnia. Ez természetesen nem mond ellent annak a ténynek, hogy a gazdasági, társadalmi és politikai fejlődéssel fokozatosan egyre újabb és újabb csoportok és rétegek válnak a munkásosztály szerves részévé.

Blaskovits János

Nézsai „kiválók”

...Senki sem döngeti a mellét...

Négy évvel ezelőtt a nézsai és a nógrádi termelőszövetkezetek építőkészítői eszközeiket és erőforrásait egyesítették, s így létrejött a nézsai TÓVALL, amely ez év elejétől már vállalatként tevékenykedik. Nem is akármilyen vállalatként: nemrégiben nyerték el a Kiváló címet.

A vállalkozás dolgozói közül annak idején kevesen gondoltak arra, hogy ily rohamos fejlődés részesei lesznek. Az ismeretlenség homályából szinte máról holnapra szereztek nevet és rangot az építőiparban.

Mindez nem a véletlen műve. Egy-egy épület kivitelezésére intézkedési tervek készítettünk egészen a brigádokra lebontva, hogy a dolgozók is ismerjék, milyen feladatokat végrehajtása vár rájuk. Ezzel sikerült a termelés-irányításba a munkásokat is bevonnunk, s javult a műszaki előkészítő munka is — sorolja Czella László műszaki vezető azokat a tényezőket, amelyek hatására a kiemelkedő eredményeket érték.

Az újdonsült kiváló vállalat vezetői előtt lehetőség adódik, hogy mutatóikat összehasonlíthassák más hasonló jellegű vállalatokkal. Mindebből kitűnik: emelkedett a hatékonyság, javult a munkaszervezés, az üzemi tervezés. E tényezők együttesen segítik, hogy a termelés üteme évről évre emelkedjen. 1970-ben 24 millió forint, tavaly már 45 millió forint volt az éves termelési érték. Az elmúlt évi nyereség majdnem elérte a negyemillió forintot. Számításai szerint ennek a szintnek a tartására reális lehetőségek vannak.

Termelési tanácskozásainkon a dolgozók nem tartják magukban véleményüket. Javasataikkal nagymértékben hozzájárulnak a kivitelezések határidőre való befejezéséhez — magyarázza a műszaki vezető.

Nemcsak a határidők betartásában jeleskednek. A beruházók elégedettek a végzett munka minőségével is. Ezt rendszerint az átadás-átvételi jegyzőkönyvekben megemlítik. A nógrádi és nézsai tehenészeti telepek, a rétsági új lakótelep 72 lakása, a pászói

Közlekedési Nyomda, a romhányi Híradástechnikai Anyagok Gyárának új csarnoka tanúskodik erről többek között, de a nézsai építők kezei nyomán épül Balassagyarmaton a szociális otthon is.

Kapacitásunkat jól kihasználjuk. Ebben nagy szerepe van a meglévő belső tartalékainknak s a dolgozók igyekezetének. Az építőipar olyan munkahelyként él a köztudatban, ahol lehet lazítani. Vállalatunknál nem tapasztaljuk ezt. Ellenkező példákat tudnék felsorolni, amikor a munkások különösen átadás előtt addig nem mennek haza, amíg nincs minden rendben a munkahelyen.

Miként sikerült a nézsai-aknak idáig eljutniuk?

A két és fél száz dolgozó, egy „mag”, a törzsgárdatagok köré csoportosult. A csoportvezetők, brigádvezetők önállóan, a művezetők irányítása, állandó felügyelete nélkül is ellátják munkájukat. Tenni-akaratuk szakértelemmel párosul. A szakmai ismeretek gyarapítására sokat adnak a vállalatnál, s ebben a szocialista brigádok — mint megannyi másban — járnak az élen.

A siker többek között annak tulajdonítható, hogy a munkások és vezetők közötti jó kapcsolat alakult ki. Az eredményeken és a gondokon is osztoznak. Ha valakinek panasza van, nincs „suttyogás”, nyíltan veti fel, s ha lehetőség adódik, megoldják — mondja Kóvári János, aki a munkásokat a munkahelyre és hazáig szállítja.

Fábián László három éve dolgozik a vállalatnál:

— A Kiváló címet örömmel fogadtuk, de senki sem döngeti a mellét. Közös munka eredményeként fogtuk fel, amelyből a segédmunkás is és az igazgató is kivette részét — magyarázza.

A legutóbbi termelési tanácskozás is e szellemben zajlott le. Nem értékelik túljeddig eredményeiket, mert tudják: többre is képesek.

Ezről pedig a szocialista brigádnaplókban leírt vállalatok meséinek: a Szondy, Kándó, Allende, Kossuth és Petőfi nevű viselő kollektívák már azon „török fejüket”, hogyan tudnák a mostani sikert megismételni.

Sz. Gy.

Kaponyitás az ifjúsági építőtáborokban

Vasárnap ünnepélyesen megnyitották kapukat a KISZ nyári önkéntes ifjúsági építőtáborai. A 34 központi szervezésű munkahelyen csaknem 30 ezer egyetemista, főiskolás, szakmunkástanuló és középiskolás dolgozik majd kéthetes turnusokban. Az utolsó csoportok önkéntes munkásai augusztus 24-én teszik le a szerszámot.

Vasárnap Bács-Kiskun megye építőtáborai fogadták a legtöbb fiatal. A 14 mező-

gazdasági építőtáborba háromezer fiatal érkezett. „Honfoglalás” követően mindent hétfont tartottak az ünnepélyes tábornyitást, zászlófelvonást. Az önkéntes nyári munkások a kerületekben, a szülőhelyeiken segítenek, s részt vesznek a gyümölcszedésben is. Az első turnus további 15 000 fiatalnak adja át a stafétabotot, azaz a munkaszerszámot.

Csopakon a KISZ Veszprém megyei bizottságának vezetőképző táborában magyar —NDK közös ifjúsági tábor nyitottak meg. A 140 magyar és NDK-beli ifjúkommunista tíznapos közös programja lehetővé teszi, hogy egymás életét megismerjék és apólják ifjúságunk hazugmányos barátságát.

A táboravató ünnepségen Egon Dobias, az FDJ központi tanácsának osztályvezetője elismerően nyilatkozott arról az NDK-ban dolgozó tízezer fiatalról, aki becsülettel helytáll a munkában.

Az idén és 1975-ben további 300 millió forint értékű építéssel gazdagodik Salgótarján. A dombtetőn már befejezéshez közeledik az új pártiskola épülete, amelyet augusztusban átadnak. A fényképen ugyan nem látszik, de a Zagyvafalvi részen épül a 20 tanteremű szakmunkásképző intézet, a Bolvai Gimnázium mellett rövidesen elkezdik az új, 512 férőhelyes kollégium alapozását. Az Arany János utcában magyar gépésztéssel végzik az óvoda és bölcsőde földmunkáit.